

Eestkoste Standardid

Euroopa Eestkostevõrgustiku (EGN – European Guardianship Network) standardid eestkoste osutamiseks saatjata ja esindajata lastele

1. Mitte-diskrimineerimine:

Lapsed saavad riigi territooriumil võrdseid eestkosteteenuseid, olenemata nende elukohast, vanusest või immigratsioonistaatusest

2. Vastutus ja vastutustunne:

Lapsed saavad olla kindlad eestkoste süsteemis, mis on läbipaistev, kindla vastutusega ning tugineb jälgimis- ja vastutusmehhanismidel

3. Sõltumatus ja erapooletus:

Lapsed saavad olla kindlad, et nende eestkostja on sõltumatu ja erapooletu ning teeb otsuseid laste parimates huvides

4. Lapsekeskne lähenemine:

Laste õigusi austatakse, kaitstakse ja täidetakse

5. Lapse osalus:

Lapse õigus olla ära kuulatud on tagatud, lapsi teavitatakse eestkoste korraldusest ja ulatusest, olemasolevatest teenustest ja toetustest lastele arusaadavas keeles ja võimaldades neil arvamust avaldada, kaebusi esitada, protsessi mõjutada ning arvestades nende seisukohti

6. Kvaliteet:

Lapsi toetavad ja abistavad kvalifitseeritud, pidevalt koolitatud ja hästi toetatud eestkostjad, kellel on piisavalt aega laste vajadustele tõhusalt reageerida

7. Koostöö ja jätkusuutlikkus:

Lapsed saavad tugineda sellele, et eestkoste süsteem on osa riiklikust lastekaitse süsteemist, kuhu on eraldatud piisavalt inim- ja finantsressursse, eestkostjate üle teostatakse tõhusat järelevalvet ning nad toimivad ühenduslülina laste ja teiste asutuste või isikute vahel, kes vastutavad lastega tegutsemise eest

Sissejuhatus

2019. a septembris edastati Euroopa Liidu (EL) kaasrahastatud ProGuard projekti tulemused eestkoste kohta EGN le. Üks tulemus oli eraldi tööriist, mida saab kasutada riiklike eestkoste süsteemide hindamiseks tegemaks kindlaks, kas süsteem vastab Euroopa ühiste ja läbipaistvalt määratletud eestkostestandarditele saatjata laste osas.

ProGuardi partnerite hulka kuulusid: EGN, mitmed EGN-i liikmed ning teised piirkondlikud sidusrühmad (sh Euroopa Komisjon, FRA ja EUAA), kes kõik osalesid ProGuardi standardite ja tööriista konsultatsioonidel. Tööriistas toodud standardid lisati EGN-i 2020-2021 tööplaani ning räägiti läbi septembris 2021 EGN-i kolmandal võrgustiku kohtumisel. Meie ettepanek on, et need standardid peaksid nüüd toimima EGN-i standarditena toetades EGN-i tegevusi.

EGN-i standardid esitavad peamised põhimõtted, mis juhivad eestkoste tagamist saatjata lastele EL is. Need põhimõtted toetuvad EL-i põhiõiguste hartas ja ÜRO laste õiguste konventsioonis sisalduvatel sätetel. Standardite peamised allikad on Euroopa Komisjoni ja FRA juhend eestkoste vajavate vanemliku hoolitsuseta lastele ja ProGuardi projekt.

Standardid võtavad arvesse, et EL liikmesriikides on erinevaid eestkostemudeleid saatjata lastele. Sõltuvalt sellest, kuidas vastuvõtt ja eestkoste saatjata lastele konkreetses riigis korraldatud on, millised on erinevate osapoolte rollid ning kui palju saatjata lapsi tavaliselt riigi poolt vastu võetakse. EGN standardid ei kehtesta eestkoste korraldamise ühtset mudelit, vaid pakub põhimõtteid, mida iga riik saab järgida sõltuvalt selles riigis olevast eestkoste korraldusest.

¹Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet (European Union Agency for Fundamental Rights)

²Euroopa Liidu Varjupaigaamet (European Union Agency for Asylum)

ProGuard

ProGuard arendas välja näitajad (ja alamnäitajad), mis võimaldavad kindlaks teha, kui võrd on eestkostestandard nendes kolmes valdkonnas:

- Regulaatiivne keskkond (õigus- ja poliitikaraamistik)
- Eestkoste korraldus ja haldamine
- Praktika (eestkoste tüüpiline praktika)

(Vaata täpsemalt ProGuard PAS tööriista.)

EGN standardid:

- Aitavad juhendada EGN liikmeid oma riikide eestkostepraktika tugevdamisel
- Toetavad infovahetust EGN-s eestkostepraktikatest üle Euroopa
- Aitavad kaasa heade tavade ja võimekuse arendamisele EGN-s
- Toetavad EGN panust Euroopa poliitikate kujundamisse

EGN võib standardeid uuendada, et tagada näitajate vastavus õiguslikele, poliitilistele ja praktilistele arengutele. Selliselt tagavad standardid keskse teadmiste, kogemuste ja ekspertiisi hoidmise selles valdkonnas, mis on omakorda väärtuslik praktiline ressurss kõigile valdkonnas töötavatele osapooltele.

Terminite sõnastik, mida kasutatakse standardites

Saatjata ja esindajata lapsed:

Alla 18-aastased lapsed, kes saavad liikmesriikide territooriumile täiskasvanuga, kes võib küll tava kohaselt lapse eest vastutada, kuid laps ei ole selle inimese hoole alla formaalselt võetud. See hõlmab ka lapsi, kes jäävad saatjata pärast seda, kui on liikmesriikide territooriumile sisenenud.

Eestkoste:

Lastekaitsemeede lapse parimate huvide ja üldise heaolu tagamiseks olukorras, kus laps ei saa end ise esindada. Eestkoste tagab lapse seadusliku esindamise kõigis menetlustes samamoodi nagu esindusõiguslik vanem seda teeks (allikas: FRA juhised, ÜRO lapse õiguste komitee üldkommentaar nr 6 ja ÜRO asendushoolduse juhised).

Eestkostja:

Eestkostja on füüsiline isik, kes tagab lapse parimad huvide ja üldise heaolu olukorras, kus laps ei saa end ise esindada. Eestkostja tegutseb lapse seadusliku esindajana kõigis menetlustes samamoodi nagu esindusõiguslik vanem seda teeks (allikas: FRA juhised, ÜRO lapse õiguste komitee üldkommentaar nr 6 ja ÜRO asendushoolduse juhised). Teatud riigid kasutavad eestkostja asemel terminit esindaja, eriti kui keskendutakse laste toetamisele haldus- või kohtumenetlustes. Mõnes riigis on ühendatud esindaja roll menetlustes ning lapse huvide ja üldise heaolu toetamisel. Mõnikord ei pruugi olla eestkostja või esindaja rolli süsteemis eraldi välja toodud. Eestkostja erineb mõnevõrra juristist. Eestkostja võib olla erinev kvalifitseeritud advokaadist või muust õigusspetsialistist, kes osutab õigusabi, räägib lapse nimel ja esindab teda seaduslikult kirjalikes avaldustes ning isiklikult haldus- ja õigusasutuste ees kriminaal-, varjupaiga- või muus kohtumenetlustes. sätestatud siseriiklikus õiguses.

Haldussüsteem:

Asutus, mis on loodud, haldamaks ja korraldamaks eestkostjate tööd. See hõlmab eestkostjate üle järelevalve teostamist ning koostöövõrgustiku loomist teiste asutustega. Selline asutus võib olla amet, sihtasutus, mittetulundusühing või kohtusüsteem. Mõnes riigis võib kogu süsteem koosneda mitmest erinevast asutusest - näiteks ametnikust, kes määrab eestkostja, organisatsioonist, kes värbab ja juhendab eestkostjaid, ning organisatsioonist, kes eestkostjaid koolitab ja toetab.

Funded by the
European Union

